

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

428.3

Hely

Károlyi palota

Idő

1928

Személy

Szerző:

Cím: A Károlyi grófok pesti palotája

Forrás:

Újság

Bp

1928. 6. 17.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

Közp.

A KÁROLYI GRÓFOK PESTI PALOTÁJA.

Sokat emlegetik mostanában az Egyetem-téri régi Károlyi-palotát. A főváros le akarná bontani ezt a történelmi emléki házat s a parknak használni fel egész telkét. A *Historia* című új folyóiratban, melyet Lukinich Imre dr., a Nemzeti Múzeum Széchenyi-könyvtárának igazgatója szerkeszt, érdekesen mondja el valaki, ennek az öreg palotának történelmét.

Ebben a palotában találkozott — úgymond — az ország egyik fényes korszakában sok derék hazafi s innen indultak megvalósításra a nemzet jövőjét szolgáló terveik. De a mozgalom befejezésének is nem egy gyászos eseményét látták e falak. Innen hurcolták fogságba gróf Batthyány

Lajost, itt fogták el gróf Szapáry Lajost, majd gróf Károlyi Istvánt. Jellasics 1849 elején ezt a palotát választotta szállásául. A szabadságharc leverése után Haynau lakott itt és sok halálos és más súlyos ítéletet írt alá.

A telek tulajdonosait Pest visszafoglalása óta ismerjük. Először Wernlein István Jánosé volt, akiről 1694-ben örökségképpen báró Wernlein Ödön József-re szállott. Az utóbbi még az öröklés évében eladta Wilfershaim Miklós cs. kir. élelmezési biztosnak. Az új tulajdonos és hozzátartozói már jobban ragaszkodtak a területhez, mert 1744-ig a kezükön volt. Ekkor Patachich Gábor gr. kalocsai érsek vásárolta meg a maga és hozzátartozói számára. 1748-ban újra változik a telektulajdonos, gr. Barkóczy Ferenc egri püspök veszi meg,

amíg végre 1768 november 5-én a Barkóczy János gr. és Károlyi Antal gr. között létrejött szerződés a Károlyi grófoknak juttatja e területet.

Épület már 1694-ben állott a telken. Mikor 1779-ben először építkeztek a Károlyiak, már emeletes épület állott itt, amelyet fel is használtak, átalakították és kibővítették. A telek két oldalán istállót, kocsiszínt, lovardát építettek, a szabadon maradó területet parkirozták.

Az 1779-ben épült palotát 1832-ben ismét átépítették. A városi levéltár iratai szerint az új épület tervezője Antonius Pius Ritter von Rigel volt. A köztudat szerint azonban, és ezt a felfogást megerősíti a Károlyi-család levéltára alapján dolgozó Éble Gábor, ez a palota Pollák Mihály alkotása. Rigel tervei tényleg nem azok, melyek kiviteltre kerültek. A külső beosztás nagyjából egyezik ugyan, azonban a stílus már egészen más. Rigel renaissance-stíli épületet tervezett, a fölépült palota empire-stíli. — Az építkezés körül érdekes bonyodalom támadt. A palotának az Egyetem-utcá-

ban nem volt egyenes vonala, a mai Kaplony-utca közelében befelé hajlott. Az építők el akarták tüntetni ezt az egyenlenséget, azonban a szomszéd tulajdonos, Wenckheim bárónő tiltakozott ez ellen, mert ezáltal háza három lábbal hátrább állott volna, mint a Károlyi-palota. Sajnos, az elintézésre vonatkozó iratok nem voltak fellelhetők.

Ennek az építkezésnek a vége felé következett be a nagy árvíz, mely akadályozta a munkát, sőt a kapu alatt és a kertben pusztított is. Azért a palota mégis jó védelem volt a fenyegető veszedelem ellen és gróf Károlyi György nem késett a szorongatottakat befogadni, sőt élelmezésükről is gondoskodott.

Később sem szűnt meg a palota politikai központ lenni; a háboru utáni időben ismét sok szó esett róla. Mindenesetre a régi Pest egyik legérdekesebb háza — mondja a *Historia* cikke — és ha meg akarjuk tartani városunk történelmi emlékeit, ez az épület méltó a kiméletre.

8891